

Bengt Strömberg: Liturgiska termer i äldre svenska urkunder. Hjälpredda vid arkivforskning. Meddelanden från Kyrkohistoriska arkivet i Lund. Gleerupska bokhandeln, Lund. 26 s. 2:50.

Man vill gärna göra den liturgiskt och kyrkomusikaliskt intresserade uppmärksam på denna lilla ypperliga hjälpredda, som sannerligen inte bara är nyttig för den som bedriver arkivforskning utan också för den som över huvudtaget sysslar med kyrkomusikaliska och liturgiska ting. Strömberg har här satt i deras händer en förträfflig liten hjälp. De musikaliska termerna äro saklig och kortfattat förklarade. De svenska kalendarierna tyckes han ha penetrerat omsorgsfullt och antecknat varianterna beträffande helgondagarna.

När skriften kommer i ny upplaga vore säkert den icke latinkunnige tack-sam för en markering av betoningen på de latinska orden.

A. A.

Stadgan och avlöningsreglementet för kyrkomusiker. 4:e uppl. Håkan Oblssons boktryckeri 100 s. 5:50.

En tillförlitlig handledare för dem som å ämbetets vägnar och dragande kall skall syssla med kyrkomusikernas förhållanden och de lagar som reglera dessa. Avlöningstabellerna avse förhållandena enligt 1.1.1952 gällande grunder.

A. A.

The Manual of Olavus Petri 1529. Utg. av Eric E. Yelvertön, 1953 SPCK, London, 136 s. 15 s. net.

Detta vill endast vara ett förstahands påpekande av den engelska översättning av Olavus Petris handbok av år 1529, som Dr. Eric E. Yelvertön gjort och vilken han försett med en utförlig kommentar och jämförelse med den engelska motsvarigheten i den engelska Prayer Book av år 1549. Det blir anledning att återkomma med ett utförligare omnämnande.

A. A.

Kyrkosångens Vänner

Körverksamhet 1953.

Kyrkokörverksamheten i vårt land har under åren efter det andra världskriget, under vilken tid en viss stagnation av naturliga skäl kunde förmärkas, stadigt och ganska hastigt växt till numerär omfattning, som knappast någon kunde ana. Även om icke alla kyrkor ännu ha kyrkokör (mer än hälften ha det säkert), så finns det väl dock knappast någon kyrka, där man icke en eller annan gång på året har tillfälle avlyssna körsång. Det torde icke heller finnas stora utsikter att varje kyrka kommer att få sin egen kyrkokör.

Många församlingar äro för små, för att man där skall kunna finna tillräckligt många människor, villiga att offra fritid till körövningar. Visserligen kan man ju mycket väl nöja sig med en trestämmig blandad kör, en damkör eller en barnkör, men ändå torde förhållandet komma att bli det nämnda. En utväg, som börjat praktiseras är pastorstatskören. Detta har särskilt skett i Västergötland med dess många små församlingar. Även i Uppland har sådana bildats. Varje kyrka får på så sätt åtminstone del i en kyrkokör. En bidragande orsak till att icke varje kyrka

får sin kyrkokör (blandad kör, damkör eller barnkör) är, att det tyvärr under det sista året visat sig att antalet orgelspelarbefattningar ökat. En orgelspelare kan visst vara både god kyrkomusiker och god körledare, det är icke där felet i allmänhet ligger, det hänger i stället ihop med orgelspelarbefattningens lösliga karaktär. Man kan icke begära, att den som endast en kort tid och i varje fall på obestämd tid, innehar sin befattning, skall lägga ner så mycket tid och arbete för att bilda eller hålla en kyrkokör i gång. Att exakt ange antalet orgelspelarbefattningar torde vara svårt, det rör sig säkerligen mellan 200—300. Att detta är till skada för kyrkomusiken överhuvud i vårt land står utom allt tvivel. Ett medel att något bättre torde vara att orgelspelarbefattningarna göras mera tilldragande genom fastare anställningstid, semesterrett och pension.

Den stora tillväxten av antalet kyrkokörer är dock ett faktum. Vår samlade kyrkosångsrörelse, Sveriges kyrkosångsförbund, kan vid detta årsskifte räkna med 988 körer och 20613 medlemmar, en ökning sedan föregående år på 65 körer och 1884 medlemmar. Går man tillbaka icke fullt 10 år i tiden, år 1946, så utgör ökningen 384 körer och 8442 medlemmar, i runt tal 1000 nya körmedlemmar per år.

Om den kvantitativa ökningen är alltså endast gott att säga. Spörsmålet ställer sig då: Hur är det med det kvalitativa? Här skall icke ordas om röstmaterialiet som sådant. Vi svenskar äro trots många andra utsagor i allmänhet musikaliska och musikaliskt bildbara. Det är om detta senare, den musikaliska bildningen, som här något skall nämnas. Vår svenska skola har ämnet musik på schemat. Man borde därav kunna dra den slutsatsen, att några musikaliska analfabeter icke borde finnas, åtminstone mycket få. I verkligheten är

det tvärtom så, att den ojämförligt största delen av vårt folk icke äro notkunniga. Var ligger felet? På många håll. Anvisningarna till 1919 års undervisningsplan för folkskolan i ämnet sång sätter icke uppgiften att göra eleverna underkunniga om notskriftens mysterier som någon huvuduppgift. Den är tvärtom så mycket biuppgift som möjligt. För läroverkens del är det bättre. Men det är, åtminstone har varit, en ganska liten del av den uppväxande ungdomen, som fått undervisning där. Att allt icke är väl beställt, det märker såväl läroverkens musiklärare som folkskolans lärare, för dessa i ännu mycket högre grad. Felet kanske ligger hos lärarna? Även om man icke kan svara ett otvingat nej på den frågan, alla ha vi försyndelser på vårt samvete, så ligger icke huvudfelet där. Musikutredningen, som visserligen beskyllts för att se för blåögt på problemen och vara för optimistisk i sina förslag, har med all önskvärd tydlighet visat oss, att det är målet, meningen med vår musikundervisning, som varit snedvriden. I särskilt hög grad gäller detta folkskolan. Där har knappast funnits något annat mål än att lära barnen ett visst antal sånger (gärna stamsånger). Även om detta i och för sig icke är något ont, är det dock icke något mål, någon mening. Detta har här omnämnts för att ställas som bakgrund till det arbete, som de flesta körledare måste utföra. Den notkunskap, den musikaliska allmänbildningen, som skolan borde ha meddelat, blir det körledarens lott att i mån av tid och förmåga förmedla. Mycket göres på detta område i våra dagar och man kan tydligt konstatera en bättre tonbildning, större lätthet att förstå en komposition än tidigare. Mycket återstår dock.

Den tredje frågan, som här skall beröras, är vad som sjunges. Det torde vara ett allmänt känt faktum, att ur-

valet nu är ett annat än då seklet var ungt. Vill man i all korthet nämna något därom, så kan väl sägas att barocktidens, ja, 1400- och 1500-talens kompositörer ofta förekomma på körnernas repertoarlistor. Här är nog enigheten ganska stor, att här finns mycken god musik att hämta. Gå vi till vår tids komponerande blir bilden något annorlunda. Man kan icke frigöra sig från att vår tids hymnkompositörer ofta visa ett ganska sökande drag. Några ha väl funnit sin stil: Gottfrid Berg, Thyrestam (även om man hos honom ibland kan märka litet vacklande), kanske Gustaf Bjarnegård, prästen från Småland, som är en mycket livaktig produktionskraftig komponist för att icke nämna hela det nu ganska gamla gardet: David Wikander, Otto Olsson, Daniel Olsson, Jacob Nyvall och ännu flera. Att här icke Rosenberg kan förbigås är helt naturligt. Även om han icke är utpräglad kyrklig komponist har han dock genom Johannes uppenbarelse och annat varit inne på det religiösa området. Han har på sätt och vis bildat skola. Våra yngsta komponister på det kyrkliga området stå icke främmande för det inflytande, som Rosenberg genom sina religiösa kompositioner erhållit. Att man sedan vandrar vidare till Schönberg och andra, ja vandrar in i de nya tongångar, som de nya tolvtonsförespråkarna på kontinenten äro målsmän för, är icke heller något att blunda för.

Av vad som på kyrkosångsfronten under året förekommit torde väl Rikskyrkosångshögtiden i Göteborg ha varit den största händelsen. Här skall icke redogöras för denna den största sammandragningen av kyrkosångare hittills i vårt land. Här skall i stället nämnas något av det nya, som därvid sjöngs. Bland det nya märktes ett par kompositioner av äldre mästare: J. J. Froberger: Alleluia, absorpta est mors

in victoria, sjungen av Gamla Upsala kyrkokör i Vasakyrkan, och M. R. de la Lande: De profundis clamabo, sjungen av Örgryte kyrkokör i Örgryte nya kyrka, båda troligen icke tidigare uppförda i vårt land. Att både Bach och Buxtehude var representerade är helt naturligt. Den nyare kyrkomusiken var mest företrädd. Av programmets 37 tonsättare tillhörde icke mindre än 24 vår egen generation. Att här uppräknas dem alla torde vara onödigt. Nämnas bör, att alla de nordiska länderna var representerade, och dessutom Tyskland, vars dominerande ställning på nyskapandets område man icke kan förbise. De största och mest intressanta svenska verken må nämnas. De voro Gösta Lundborg: Credo, sjungen av Härnösands stiftskör, Rudolf Norrman: Liten mässa, sjungen av Strängnäs stifts kyrkosångsförbund, Gunnar Thyrestam: Te Deum, sjungen av Västerås stifts kyrkosångsförbund. De representera i någon mån olika stilarter, men om alla tre kan sägas, att de utgöra god kyrkomusik, för vilken vi kan vara tacksamma. Slutligen må nämnas, att även tolvtonsmusikens förespråkare fick tillfälle att låta höra sig. Bland sångkompositioner må nämnas Sven-Eric Johansson: Davids 34:e psalm.

Här har tidigare nämnts, att Tyskland är ett mycket livaktigt land på den kyrkomusikaliska fronten. Från detta land har hämtats impulser till en förnyelse på körområdet. Det gamla tyska Kantorei har återuppstått, där instrumental- och vokalmusik gå hand i hand. Försök att omplantera detta i svensk jordmän har av Henry Weman gjorts genom de kurser, som i Sigtuna och Uppsala hållits. Dessa kurser har varit synnerligen talrikt besökta, och man har anledning förmoda, att de lärdomar, som där erhållits av framstående tyska lärare, bl. a. prof. Ehman och Paul Gümmer, komma att omplan-

teras i svensk jordmån, vårt kyrkomusikaliska liv till fromma.

Stockholm den 8 januari 1954.

Sten L. Carlsson.

Kyrklig skrud och prydnad 1953.

Från skilda håll i riket rapporterades under år 1953 en rad kyrkorestaureringar. Trots den senaste mansålderns intensiva verksamhet på området, har det alltjämt funnits medeltidskyrkor att återställa efter omgestaltningar under 1700-talets senare del och under 1800-talet. Flerstädes har den klassicism, som präglat interiörerna, fått vika för medeltid, och den varma färgton, som före klassicismens genombrott behärskade bänkkvarter och annan träinredning, har återupplivats. Det uppsvenska beståndet av medeltida kalkmålningar har genom några restaureringar fått nya tillskott. Märklig är den stora målningssvit, som avtäckts i Börje kyrka i Uppland. Färgen är sällsynt väl bevarad, och valvens figurscener och ornament framträda åter i all sin prakt och rikedom. Målningarna äro utförda av mästaren Egil eller hans skola och tillhöra 1500-talets första årtionde. Såsom märkliga måste man också beteckna restaureringarna av tidigare restaureringar. De kyrkor, i vilka kalkmålningarna avtäcktes under 1800-talets senare årtionden eller under 1900-talets första decennium, ha vanligen fått sin ursprungliga målningsskrud fördärvad. Innan de antikvariska restaureringsprinciper, som främst äro förknippade med Sigurd Curmans namn, hade slagit igenom, utfördes en restaurering på sådant sätt, att resultatet av en målningsskruds avtäckning i huvudsak blev en modern målares mer eller mindre goda reproduktion av den ursprungliga utsmyckningen. Där den

medeltida målningen härvid icke blivit fullständigt utplånad, har det lyckats våra dagars skickliga konservatorer att avlägsna den senare påmålningen och återställa den ursprungliga dekorationen. Ett ypperligt exempel på ett sådant förfarande uppvisar Hargs kyrka i Uppland, som efter en renovering under året återöppnats för gudstjänst. En annan sådan interiör, som befriats från en ovis restaurerings övermålning är Norrsunda, där den råa ton, som tidigare präglat kyrkorummet, försvunnit och den ursprungliga valvmålningen träder den besökande till mötes. I grannkyrkan Skånella har en i sin art enastående målningsskrud under nu pågående restaurering blottats. Den ligger i tiden före de stora sengotiska målningsskulpturerna i Uppsverige. Om de framtagna målningarnas ålder och karaktär må omdömet få anstå tills vidare. Sedan koret i Skånella befriats från ett omkring en decimeter tjockt putslager från en restaurering under det klassicistiska stilskedet, framträder även kyrkans romanska arkitektur i sin ursprungliga skönhet. Forskningen har redan tidigare uppmärksammat, att Skånella till hela sin typ och utgestaltung är av annat kynne än de skenbart så närbesläktade grannkyrkorna i Norrsunda och Husby-Årlinghundra. Restaureringsarbetena under det gångna året har ytterligare accentuerat kyrkans särdrag och framhäva på ett uppenbart sätt dess släktskap med romansk arkitektur i Sydsverige.

Det senaste årtiondets restaureringar ha även omfattat en grupp kyrkor från 1800-talets senare årtionden och från 1900-talets första år före den s. k. nationalromantikens genombrott. Bland kyrkor inom denna kategori, vilka nu stå inför restaurering, är den femtioåriga Oscarskyrkan i Stockholm. Här har församlingen velat omgestalta interiören till större enhetlighet och ren-

het i den arkitektoniska formgivningen. Detta förslag har dock av de byggnadsvårdande myndigheterna ansetts alltför radikalt. För att klargöra sina synpunkter på aktuella restaureringar samman kallade Kungl. Byggnadsstyrelsen i samarbete med Riksantikvarieämbetet i november månad en grupp intresserade till ett sammanträde för information och diskussion, varvid även KSV var representerat. Från de byggnadsvårdande myndigheternas sida betonades härvid vikten av att vid restaureringar även av kyrkobyggnader, som härröra från det senare 1800-talet, icke vidtaga rent arkitektoniska förändringar. Även om vår generation skulle uppfatta sådana verk som representanter för en mindre god smakriktning, vilket kan vara en tidspräglad och subjektiv värdering, måste verken få behålla sin historiskt givna karaktär. Det aktuella fall, som gäller Oscarskyrkan, visar, att denna nya antikvariska syn ännu en tid framåt kommer att uppväcka livlig diskussion, då det blir fråga om restaureringar av kyrkor från samma skede i arkitekturens historia.

Stockholm har varit säte för två intressanta utställningar av kyrklig konst under året. I samband med stadens jubileum anordnades på Historiska Muséet en utställning av kyrkokonst från senmedeltida Stockholmsverkstäder. Alla verk voro tidigare väl kända, men sammanställningen av dem till en helhet var en intressant nyhet, som gav en god inblick i den sakrala konstverksamheten i huvudstaden under 1400-talets senare del och 1500-talets första årtionden. En annan exposition, som ställde besökaren inför en samling av den europeiska kyrkokonstens största skatter, var Ravennautställningen på Nationalmuseum. Här kunde den, som förun-

nats nåden att uppleva de stora mosaiksviterna i Ravennas kyrkor, återuppliva sina minnen inför ypperliga kopior, utförda i mosaik, och den som aldrig stått öga mot öga med dessa oförlikneliga verk, kunde här få en god uppfattning av deras egenart och skönhetsvärden. Under året har också Uppsaladocenten C. O. Nordström ventilerat en intressväckande avhandling, Ravennastudien, över innehållet i dessa väldiga mosaiksviter.

Under årets sista del utgick tiden för den arkitektävling om småkyrkor, som under årets förra hälft utlysts. Uppgiften gällde att skapa en typ, lämpad för småkyrkor i storstädernas ytterområden med deras vidsträckta areal och stora avstånd till den gamla församlingskyrkan. En stor mängd förslag hade inlämnats, och det omfattande materialet är sedan december utställt i Historiska Muséet. Prisnämnden har icke hunnit avgiva sitt utlåtande, då detta skrives, men otvivelaktigt kunna ett flertal förslag antagas som lämpliga typer vid nybyggnader. Tävligen har utlysts av Småkyrkokommittén i Göteborg och Sällskapet för Kyrklig Självård i Stockholm, och dessa sammanlutningar äro värda stort erkännande för sitt initiativ. Uppgiften att få till stånd värdiga gudstjänstrum i storförsamlingarnas ytterområden och från församlingskyrkan perifert belägna stadsdelar är högst angelägen. Här krävs krafttag för att självård och gudstjänstliv skola kunna tillgodoses på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Ett intressant nytillskott till Stockholms kyrkorum utgör det studentkappell i Engelbrektskyrkan, som under året iordningstälts och invigts för gudstjänst av Biskop Manfred Björquist.

Ragnar Stenberg.

K. S. V:s CENTRALKOMMITTÉ har hållit årssammanträde i Stockholm den 8 juni under Biskop G. Auléns ordförandeskap.

Ansvarsfrihet beviljades för 1952 års räkenskaper. Med anledning av rapporten från koralsektionen framfördes anmärkningar mot den nuvarande mässboken på grund av dess olika versioner och tryckfel. Något beslut i ärendet fattades ej.

Man beslöt tillsätta en kommitté, bestående av biskop Aulén samt herrar Henry Weman och David Wikander, att närmare utforma tanken på en permanent liturgisk-kyrkomusikalisk kommitté med uppgift dels att till granskning upptaga samtliga till kyrkohandboken hörande frågor, dels att taga initiativ på det liturgisk-kyrkomusikaliska området.

Med anledning av det senaste kyrkomötets beslut att hos Kungl. Maj:t an hålla om ett tillägghäfte med alternativa koraler till psalmerna 217, 354, 379, 451, 520 och 594 utsågs herrar ordf. och Weman, att hos ecklesiastikministerna anmäla K. S. V:s mot kyrkomötets beslut avvikande mening.

Intressanta och instruktiva rapporter förelågo vidare från orgelrådet och sektionerna för körsång och kyrklig skrud och prydnad.

Utan att besluta om någon åtgärd uttalade sig årsmötet för att vid kyrkorestaureringar gudstjänstlivets principer och kyrkorummets funktionella anordningar och församlingarnas krav härvid måste gå före konstnärliga ambitioner.

K. S. V. förenade sig med A. O. K. F. att stå som inbjudare till den 7:nde Heinrich Schütz-festen i Uppsala den 23—26 sept. 1954.

Räkenskaperna för 1953 förelågo enl. tablå:

Inkomster:

Behållning från 1952	1.432:90
Från Kyrkomusikens Historia	242:—
Årsavgifter från kretsar	800:—
Bankränta	22:92
Summa kronor	2.497:82

Utgifter:

Reseräkningar m. m.	701:70
Till tidskriften Svenskt Guds- tjänstliv	250:—
Diverse	3:40
Behållning till 1954	1.542:72
Summa kronor	2.497:82

Man omvalde den sittande styrelsen, bestående av herrar G. Aulén (ordf.), Anders Nygren (v. ordf.), Gabriel Grefberg (sekr.), Karl G. Gustafsson (kassör), Jan Håkan Åberg (bibl.) samt Henry Weman och Waldemar Åhlén.

Gabriel Grefberg,
Sekreterare.

KSV:s Stiftskretsar.

ÄRKESTIFTET har detta år liksom de tidigare åren anordnat *två större studiedagar*. Vid båda tillfällena har en *ganska stor skara intresserade deltagit*.

Den 22 april hölls sålunda i Uppsala en *studiedag för präster, kyrkomusiker och kyrkvaktare med 30—40 deltagare, därav ett icke ringa antal kyrkvaktare*. Efter demonstration av Domkyrkans skrud- och silverförråd följde ett föredrag av docent Stig Lindholm över ämnet "Kyrkorum och kyrkoskrud". I samband med det samtidigt hållna årsmötet föreläste domkyrkoorganist Henry Weman om "Praktiska orgelfrågor". Deltagarna övervar därefter musikan-dakten i Domkyrkan, då den tyske orgelmästaren Helmut Walcha medverkade.

Den 28 oktober anordnades i Uppsala en *liturgisk-musikalisk dag, med 50—*

60 deltagare. Dagen präglades av gemensamt gudstjänstfirande och studium. Sälunda hölls på morgonen nattvardsmässa, sexten och vespern sjöngs, och på kvällen deltog de närvarande i musikandakten i Domkyrkan. Som föreläsare medverkade domkyrkoadj. Öyvind Sjöholm ("Liturgiens anda och form"), kyrkoadjunkt Lars Lindhagen ("Liturgi och kyrkomusik") och Henry Weman ("Nya vägar för kyrkokörernas verksamhet" och "Introduktion till Schütz och Buxtehude").

Till bestridande av de kostnader, som var förenade med den av Centralkommittén anordnade orgeldagen i Uppsala den 7—8 april, har K. S. V. anslagit kr. 300:—.

Till anordnande av en kyrkosångsdag i Nora för Fjärdhundra kontrakt har K. S. V. anslagit kr. 200:—. Musikdirektör Harald Göransson medverkade vid detta tillfälle och ledde övningar i liturgisk sång.

Styrelsen har hos Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag gjort en framställning om utgivande av nya särtryck för högtidlig morgon- och aftonbön enl. Mässboken del II.

Som styrelse har under året fungerat: domkyrkoorganist Henry Weman, ordf., domkyrkoadjunkt Öyvind Sjöholm, v. ordf., stiftsadjunkt Sture Rolfhamre, sekr., kantor Petrus Lindgren, kassör, komminister Oscar Solén, kantor Harald Vallin och kantor Herbert Ilar med domkyrkokomminister Ragnar Fredberger, kantor Sam Langermo och kantor Paul Roberg som suppleanter.

Sällskapet repr. i K. S. V:s centralkommitté har varit sekr.

Till stiftets krets är vid årsskiftet avslutna 166 betalande medlemmar.

Uppsala den 31/12 1953.

Sture Rolfhamre,
sekr.

LINKÖPINGS STIFTSKRETS. Styrelsen har utgjorts av följande personer: Biskopen, teol. d:r T. Ysander, ordf., kyrkoherden, teol. d:r A. Adell, vice ordf., komminister Olof Agrell, repr. i Centralkommittén, kantor Henning Novik, sekr. och kassör, samt kontraktsprosten A. Nordin och musikdirektör Lars Edlund.

Styrelsen har sammanträtt den 26 maj 1953.

Till Kisa barnkörs och Hedvigs kyrkokörs resor till kyrkosångsdag i Linköping den 7 april har anslagits 200 kronor.

Till kostnaderna för Laurentius Petrisällskapetets studiekonvent i Söderköping den 4—10 augusti har beviljats anslag med 600:— kronor samt till stipendier åt deltagare vid sagda konvent 300:— kronor.

För prenumeration å tidskriften "Svenskt Gudstjänstliv" har anslagits 110:— kronor.

Årsmötet hölls den 10 augusti i Söderköping. Efter musikandakt i kyrkan inledde kyrkoherde Adell ett samtal över ämnet *Kyrkosångens Vänner förr och nu*. Förhandlingarna leddes av biskop Ysander. Till styrelse omvaldes H. H. Biskopen, ordf., komminister Olof Agrell, v. ordf. och tillika ombud i Centralkommittén, kantor H. Novik, sekr. och kassör, samt nyvaldes lektor H. Sandahl, Linköping, musikdirektör Jan-Håkan Åberg, Norrköping, och kyrkoadjunkt Bengt Westholm, Norrköping.

I kollektmedel har kretsen under året bekommit kronor 902:55.

Sturefors den 31/12 1953.

Henning Novik,
Stiftskretsens sekreterare.

SKARA STIFTSKRETS. Årsmöte hölls i Skara den 23 febr. Räkenskaperna blevo på revisorernas tillstyrkan godkända. Arbetsprogrammet, som upp-

gjorts av styrelsen, godkändes. — Under året ha hållits *kontraktsdagar* i många kontrakt, då präster och organister samlats till övningar i koralsång och liturgisk sång samt diskuterat gemensamma intressen. I regel ha dessa dagar avslutats med musikgudstjänst och aftonbön, ofta i enlighet med Evang. Tidegård. — Ett flertal *sånggudstjänster* ha hållits i olika delar av stiftet. Falköping-Skövdekreten har sjungit i Tidavads och Timmersdala kyrkor, Skara-Lidköpingskretsen i Forshems, Vedums, Skärvs kyrkor och Hönsätters kapell, Vänersborgskretsen i Trökörna, Grästorps, Håle-Tängs och Vänersborgs kyrkor. Ur programmen kan särskilt nämnas Praetorius: *Wie schön leuchtet der Morgenstern*, Schütz' Kristi sju ord på korset och Widéens Julorium och Requiem. Sånggudstjänsterna ha varit talrikt besökta och av församlingarna i hög grad uppskattats. De goda kollektorna vittna också härom. Stor gästfrihet har visats köerna vid deras besök i församlingarna. — Vid *prästmötet i Skara* den 23—25 juni medverkade K. S. V.-kören vid en aftonbön i domkyrkan och vid minnesgudstjänsten över avlidna präster. — Många K. S. V.-sångare deltog i *kyrkosångshögtiden i Göteborg* 26—28 juni.

K. S. V:s styrelse, som omvaldes vid årsmötet, har utgjorts av följande: Prosten Sam. Melin, Borås, ordf.; kyrkoh. Gunnar Nordquist, Våring, v. ordf.; kyrkoh. E. H. Cederbom, Gullspång, sekr.; komminister C. Th. Ekelöf, Skövde, kassaförvaltare; kantor A Lundin, Saleby, komminister B. Fridén, Vänersborg och musikdir. J. H. Åberg, Skövde, dirigenter; kyrkoh. H. Andersson, Börstig, och Fru Anna Fredin, Vara, ledamöter.

Gullspång den 8 jan. 1954.

Erik H. Cederbom.

STRÄNGNÄS STIFTS KYRKOSÅNGSFÖRBUND, K. S. V. För den *kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet* — liksom väl ock i andra stift — *angavs kursen redan vid det nya årets början med förberedelsearbetet till sommarens rikskyrkosångshögtid i Göteborg.* Detta arbete blev för många körer i stiftet särskilt intensivt då stiftsförbundet i det för högtiden uppgjorda programmet *bedrats med att bli representerat med ett separatframträdande, varvid 1:e förbundsdirigenten Rudolf Norrmans mäsä för blandad kör och stråkorkester skulle föras till dopet.* Om än enstaka pressröster påföljande dag tycktes röja större behov att avreagera personliga olustkomplex än ärlig vilja till saklig bedömning av verket i fråga, står det likväl klart att framförandet lände såväl tonsättare som exekutörer till största heder. Närvarande, gästande expertis från vårt södra grannland Danmark gav mycket vackra lovord åt den klangliga kultur, som präglade detta framträdande.

Under hösten har arbetet präglats av förberedelser till stiftets egen kyrkosångshögtid, som denna gång förlades till Örebro Olaus-Petri kyrka söndagen före Domssöndagen den 15 november. Trots vårterminens allt överskuggande rikshögtid tycktes ej det sångliga intresset ha avmattats, ty c:a 350 sångare fyllde nu Olaus-Petrikyrkans rymliga kor. Vid detta tillfälle gavs också ovan nämnda mäsä i repris.

Förbundet planerar bl. a. att nästföljande år hålla en kyrkomusikalisk kurs i den form 1952 ledde till så gott resultat. Den skall liksom då förläggas till stiftsgården Stjärnholm.

Från stiftets kontrakt inrapporteras allt fler nybildningar av barnkörer och måtte sådana allt mer växa fram i våra församlingar, ty vad kan mer än dessa

inge rika löften för kyrkosångens framtid.

Nyköping den 18 december 1953.

Åke Kullnes

sekr. i KSF i Ssträngnäs stift.

LUNDS STIFTSKRETS höll sitt årsmöte i Lund den 20 maj. Till detta bade kallats professor Hans Klotz, Flensburg, att hålla föredrag över ämnet "Orgel och gudstjänst". Årsmötet var talrikt besökt. Professor Klotz gav samma dag en orgelkonsert i domkyrkan med ett program upptagande kompositioner av franska mästare från skilda tider.

Sällskapet har vidare deltagit i anordnandet av kursdagar för kyrkomusiker, körmedlemmar och präster. Dessa ha hållits under hösten i Eslöv och Tomelilla. Ekonomiskt bidrag har lämnats till stiftets kyrkosångsförbund för anordnande av jubileumshögtid i Kristianstad samt till Thomanerkören, Leipzig.

Lund den 31 december 1953.

Sven Håkan Ohlsson.

STOCKHOLMS STIFTSKRETS.

Som brukligt är har kretsen under året haft två sammanträden. Det första hade karaktären av årsmöte och var kombinerat med en utflykt till några kyrkor i Roslagen.

Det var den 12 juni, som vår buss avgick från Norra Bantorget med kurs på tre vackra Roslagskyrkor: Össebygarn, Rö och Skederid. Sedan vi besett dem, gick färden till Norrtälje, där lunchen väntade. I detta sammanhang hölls årsmöte, varvid stadgeenliga ärenden upptogs till behandling. I styrelsen invaldes musikdirektör Per Lundgren. För övrigt omvaldes den sittande styrelsen. Direktör Lundgren framförde kretsens tack till ordföranden, direktör

Waldemar Åhlén, och komminister Ragnar Stenberg för det sätt, på vilket de ordnat utflykten. Som vanligt var det dessa två, som introducerade kretsmedlemmarna i de olika kyrkornas orglar och konstskatter. *Direktör Åhlén utvecklade i ett tal sina synpunkter på organistens och orgelns uppgifter i gudstjänstfirandet.*

Efter uppehållet i Norrtälje fortsattes färden till Roslagsbros sköna helgedom, där liturgisk andakt förrättades av komminister Stenberg.

Den första december samlades ett 30-tal K. S. V.-iter till ett möte på hushållsskolan Margareta för att samtala om ett aktuellt problem, nämligen den andliga sången. Domkyrkoorganisten G. Arnér och intendent B. Kyhlberg i Radiotjänst hopade i sina inledningsföredrag brännbart material för diskussionens eld.

Arnér fann, att mycket ogräs vuxit upp på den andliga sångens mark. I stället för att uppbygga har denna sorts musik enbart vädjat till känslan. Han frågade, om det överhuvud fanns någon stil i Radiotjänsts val av andliga sånger vid olika tillfällen.

Kyhlberg ansåg, att schlagermentaliteten på den andliga sångens område måste arbetas bort genom trägen undervisning i syfte att höja musiknivån. För Radiotjänsts del hade man den principen, att man bland de olika samfundens musikskivor valde det bästa.

Diskussionen som följde, utmynnade i ett uppdrag åt styrelsen att uppvakta Radiotjänst med de synpunkter, som framkommit under debatten.

Ytterligare är att anteckna, att två styrelsemöten hållits under året, och att kretsen består av 100 medlemmar.

Stockholm den 31 december 1953.

Karl Erik Fridlund,
sekreterare.